Stockholms stad

Utlåtande Rotel I (Dnr KS 2026/864)

Regler för ekonomisk förvaltning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Regler för ekonomisk förvaltning* godkänns enligt bilaga till utlåtandet.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del anta samt även ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att anta *Regler för ekonomisk förvaltning* enligt bilaga till utlåtandet.
3. Reger för ekonomisk förvaltning, bilaga 8 i Stockholms stads budget 2026 (dnr KS 2025/1090) upphör därmed att gälla.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Regler för ekonomisk förvaltning är det stadsövergripande regelverket med krav och principer för stadens ekonomiska styrning och förvaltning. Syftet med regelverket är bland annat att skapa transparens, säkerställa god ekonomisk hushållning samt ge förutsättningar för en sammanhållen styrning.

Regler för ekonomisk förvaltning har tidigare varit en bilaga till Stockholm stads budget och därmed beslutats av kommunfullmäktige i samma ärende som budgeten, i budget 2026 var dessa bilaga 8. *Regler för ekonomisk förvaltning* föreslås nu hanteras som ett självständigt ärende till kommunfullmäktige för ökad tydlighet och spårbarhet samt för att förenkla vid framtida ändringar av styrdokumentet.

Ändringar av styrdokumentet föreslås för att koncentrera, förenkla och förtydliga innehållet samt för överensstämmelse med andra stadsövergripande styrdokument.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Regler för ekonomisk förvaltning är Stockholms stads övergripande regelverk med krav och principer för stadens ekonomiska styrning och förvaltning. Syftet med reglerna är att säkerställa att stadens ekonomiska resurser används ansvarsfullt, ändamålsenligt och effektivt samt med god ekonomisk hushållning.

Tidigare har dessa regler behandlats som en bilaga till den årliga budgeten. Framöver kommer regler för ekonomisk förvaltning hanteras som eget ärende som behandlas när det finns behov av att revidera dessa regler.

Regler för ekonomisk förvaltning skapar förutsättningar för en sammanhållen styrning och anger ansvar och befogenheter i den ekonomiska förvaltningen. De bidrar även till en enhetlig, transparent och tillförlitlig ekonomisk hantering i staden. Den ekonomiska förvaltningen ska bedrivas integrerat med verksamhetsstyrningen. Därigenom ska nämnder och bolag säkerställa att kommunfullmäktiges mål, prioriteringar och ekonomiska ramar omsätts i verksamheten samt att avvikelser hanteras i tid.

Regler för ekonomisk förvaltning anger grundläggande krav och principerna för budget och uppföljning, redovisning, penninghantering och värdehandlingar, upphandling och inköp, donationsmedel, intern kontroll, lokaler.

Regler för ekonomisk förvaltning ska precis som tidigare tillämpas tillsammans med gällande lagstiftning, Stockholms stads budget och styrdokument samt anvisningar utfärdade av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB.

Bilaga

Regler för ekonomisk förvaltning, dnr KS 2026/864-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jonas Naddebo (C) enligt följande.

1. Att delvis bifalla förslaget
2. Att därutöver anföra följande

God ekonomisk hushållning innebär att styra ekonomi och verksamhet i både ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. En kommun ska hushålla med sina resurser och sträva efter att få ut så mycket som möjligt av varje skattekrona. För oss är en ansvarsfull ekonomisk förvaltning med tydligt budgetansvar, fungerande intern kontroll och effektiv användning av stockholmarnas skattepengar av högsta prioritet. Reglerna för ekonomisk förvaltning behöver samtidigt tydligare säkerställa att småföretag kan konkurrera om stadens uppdrag, att lokalbeslut bygger på transparenta jämförelser och att investeringar bedöms utifrån både långsiktig ekonomi och klimatnytta.

Småföretag riskerar att förlora stort i det förslag som majoriteten lagt fram. Stadens upphandlingar ska ge god kvalitet och hushålla med skattepengar och det finns mycket staden kan göra med sin köpkraft. En bred konkurrens, där även små och medelstora företag har möjlighet att delta, är en viktig del av detta. Central upphandling kan visserligen ge samordningsvinster, men stora kontrakt gör det svårt

för mindre företag att lämna anbud. Därför behöver reglerna tydligare ange hur småföretagens möjligheter ska beaktas när upphandlingar planeras och samordnas. Det är inte minst viktigt för lokala företag. Vi vill att beslutsunderlagen inför större och centrala upphandlingar ska redovisa hur kontraktens omfattning och krav påverkar konkurrensen. Möjligheten att dela upp kontrakt måste vara standard så att små- och medelstora företag kan delta. Höga krav på kvalitet, miljö och seriösa arbetsvillkor ska kombineras med tydliga och hanterbara anbudsförfaranden.

God ekonomisk hushållning kräver att investeringar bedöms över hela sin livslängd. Ett alternativ med högre kostnad vid inköp kan vara mer fördelaktigt genom lägre energianvändning, mindre underhåll eller längre användningstid. Samtidigt behöver klimatpåverkan redovisas så att den går att väga in i beslutet och följa upp. Därför bör reglerna för ekonomisk förvaltning kompletteras med en tydlig miniminivå för livscykelkalkyler och klimatbedömningar vid större investeringar och relevanta upphandlingar. Där det är motiverat ska även återbruk, ombyggnad, energieffektivisering och bättre användning av befintliga resurser prövas.

I kapitel 7 vill staden att nämnder och bolag i första hand ska hyra av staden, något vi motsätter oss som grundregel. Det som är relevant är total kostnad över tid, verksamhetens behov, kvalitet, flexibilitet och ekonomisk risk. Det är inte alltid kommunens egna lokaler som ger bäst utslag för dessa variabler. Därför behöver lokalbeslut bygga på jämförbara och transparenta kalkyler. Kostnader för anpassningar, underhåll och avveckling ska ingå, liksom konsekvenserna om egna lokaler blir stående utan användning. Vår utgångspunkt är att verksamheterna ska få ändamålsenliga lokaler till en långsiktigt rimlig kostnad. En transparent alternativprövning stärker möjligheten att använda befintliga lokaler effektivt och att ta tillvara konkurrenskraftiga externa lösningar.

Staden måste också skärpa kontrollen av vilka aktörer den gör affärer med. Principerna om känn din kund och känn din leverantör bör genomsyra den ekonomiska förvaltningen, oavsett om det handlar om externa hyresgäster, privata utförare inom välfärden eller andra strategiskt viktiga leverantörer. Kontroller vid avtalstecknande räcker inte. Staden behöver en löpande bevakning av förändringar i ägande, verkliga huvudmän, styrelser och företrädare samt av konkurser, skulder och ärenden hos Kronofogden. Ägarförändringar som kräver stadens godkännande ska följas upp, och riskindikatorer kopplade till exempelvis tidigare ekonomisk brottslighet eller andra allvarliga oegentligheter ska kunna föranleda fördjupad granskning, med respekt för lagstiftning om personuppgifter och rättssäkerhet. Utan sådan bevakning kan staden fortsätta upplåta lokaler eller köpa tjänster av aktörer vars förutsättningar ändrats väsentligt, i värsta fall utan att upptäcka en konkurs förrän ett avtal ska omförhandlas. Det finns kommersiella bevakningstjänster, men staden bör pröva att bygga upp en gemensam egen förmåga för systematisk kontroll, riskflaggning och tydliga åtgärdsrutiner.

En aktiv ekonomisk förvaltning förutsätter också att avtalade möjligheter till avgifts- och hyresjusteringar faktiskt används. När stadens kostnader stiger måste ansvariga nämnder och bolag följa upp att intäkterna utvecklas i rimlig takt, särskilt vid uthyrning till externa hyresgäster. Reglerna bör därför kompletteras med internkontrollmoment som regelbundet jämför kostnadsutveckling, avtalens index- och omförhandlingsvillkor samt genomförda intäktsjusteringar. Om höjningar uteblir, om intäkterna justeras väsentligt mindre än kostnaderna under en period eller om små justeringar upprepas under lång tid ska detta flaggas, motiveras och vid behov leda till åtgärd. På så sätt kan staden undvika att värden urholkas genom passiv avtalsförvaltning.

Staden bör slutligen införa tydliga mål och en samlad uppföljning av vakanser i lokalbeståndet. Andelen lokaler som står tomma ska redovisas, med särskilda varningsnivåer för vakanser som varat längre än 12, 24 respektive 36 månader. Långvariga vakanser ska utlösa krav på handlingsplaner med ansvarig aktör, tidplan och prövning av alternativ såsom anpassning, uthyrning eller avveckling. Lokaler som avsiktligt tomställts inför beslutade renoveringar eller ombyggnationer bör särredovisas och inte blandas samman med outhyrda lokaler i den ordinarie vakansuppföljningen. Det ger en rättvisande bild av hur effektivt stadens lokaler används och stärker incitamenten att minska kostnaderna för tomma ytor.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 25 november 2026

Emilia Bjuggren
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Kristin Jacobsson (C) som är likalydande med Centerpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Centerpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Regler för ekonomisk förvaltning är det stadsövergripande regelverket med krav och principer för stadens ekonomiska styrning och förvaltning. Syftet med regelverket är bland annat att skapa transparens, säkerställa god ekonomisk hushållning samt ge förutsättningar för en sammanhållen styrning.

Regler för ekonomisk förvaltning har tidigare varit en bilaga till Stockholm stads budget och därmed beslutats av kommunfullmäktige i samma ärende som budgeten. *Regler för ekonomisk förvaltning* föreslås nu hanteras som ett självständigt ärende till kommunfullmäktige för ökad tydlighet och spårbarhet samt för att förenkla vid framtida ändringar.

Vissa ändringar av styrdokumentet föreslås. Kapitel 7, avseende lokaler, har reviderats för att överensstämma med Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (dnr KS 2026/863). Övriga ändringar av *Regler för ekonomisk förvaltning* föreslås i syfte att koncentrera, förenkla och förtydliga innehållet.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 november 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Inför år 2027 föreslås att *Regler för ekonomisk förvaltning* beslutas i ett separat ärende. Syftet är att förtydliga, öka spårbarheten samt förenkla vid ändringar av strategin.

Framöver hanteras revideringar genom sedvanlig beredning inför godkännande i kommunfullmäktige.

Stadsledningskontoret bedömer att hantering av *Regler för ekonomisk förvaltning* som ett separat ärende kommer att öka tydligheten och förenkla framtida ändringar. Stadsledningskontoret föreslår utifrån det som redovisats, att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner *Regler för ekonomisk förvaltning* enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.